

Bratři a sestry,

stejně tak jako v dávných dobách boží lid, i my máme zkušenosti života, které vkládáme do písní. Dnešní neděle je tak trochu oslavou písní. Píseň to je dar. A jejím typickým znakem je jistá spontánnost. Píseň člověku tryská ze srdce. Je to cosi víc nežli běžná řeč. Chce – li Boží lid vyvyšovat a velebit Boží jméno, pak zpívá. A zpěv je cosi tak typického pro církve až do dnešních časů.

I tato píseň je chvalozpěv. Jeho text známe mnozí minimálně od konfirmačních let. V mnoha venkovských chalupách mívali lidé a jistě ještě mají tento text vyrytý do dřevěné tabulky na nepřehlédnutelném místě. Tato píseň inspirovala mnohé. Martinu Lutherovi se stala podnětem pro napsání písně Hrad přepevný je Pán Bůh náš, která se stala vlastně evangelickou hymnou. V úvodu k tomuto žalmu stojí, že je to píseň vysokým, nebo dívčím hlasem. Dívčí sólo mělo snad dodat ještě větší působivost.

Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Hned na začátku má být jasno, ke komu to vlastně v písni lidé volají. Autor písně nezačne nenápadně, aby postupně zesiloval a konečně teprve v refrénu rozvinul hlavní myšlenku. Hned jde na věc. Hned v úvodu řekne, že Bůh pro něj není neosobním jsoucнем. Že není nějakou filozofickou veličinou, o které lze vést spory. Není pro něj v první řadě ani hybatelem světa, který tahá za nitky všeho bytí. Není ani bytostí, ze které jde strach a hrůza. Je to naše útočiště. To je slovo dnešnímu člověku trochu archaické, ale zároveň je krásné. Útočiště je vlastně úkryt, bezpečí, zázemí. Právě to máme v Bohu. Toho, k němuž smíme přicházet jako děti ke svému otci, který je miluje a který je jim mocnou oporou. Je to ten, k němuž se mohou přitulit a přivinout. Tak jako dítě vidí ve svém otci toho, kdo je nejsilnější, stejně smí člověk takto vzhlížet ke svému Bohu.

To vyznání pokračuje dál: Bůh je pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. Napadne nás možná: není to protimluv? Proč vlastně soužení, když přece máme útočiště v Bohu? Jak můžeme mluvit o útočišti v Bohu a zároveň jedním dechem mluvit o svém soužení? Ve slově soužení slyšíme slovo úzký, úzkost. Kdo má soužení, tomu je úzko. Pocit bezbrannosti. Tady si chtě nechtě musíme uvědomit, že naše existence v tomto světě je úzkostí poznamenána. Kdo prošel válkou či nedostatkem, ten rozumí. Ten, kdo se musel o druhé hodně bát. Anebo kdo prožil nějakou těžkou ztrátu. Ten Boží svět, ve kterém žijeme, je zároveň světem, kde na nás doléhají mnohá ohrožení a my jsme v něm zranitelní. Volání žalmistů je volání z hlubokosti. Takový náš svět byl, je a bude až do konce. A žádný postupný vývoj k lepšímu se zde nekoná a konat nebude.

Jistě i žalmista, který tuto píseň složil si byl této dvojakosti dobře vědom. Vědom soužení jako reality života, avšak přesto zároveň Boží blízkosti a pomoci. Konečně – píše o tom, že Bůh je v soužení pomoc velmi osvědčená. A ten žalmista nemluví jen za sebe. On mluví za celé společenství Izraele. Boží lid jako celek prošel mnoha souženími – ale právě v tom všem se Bůh projevoval jako pomoc a útočiště. Mají as tím osobní zkušenost. Vždyť koneckonců – jak jinak bychom se my lidé mohli o Boží pomoci a lásce přesvědčit, když ne zprostředka zkoušek a soužení? Kdybychom žili v nějaké pomyslné bublině díky které by nás vše zlé míjelo – mohl by se vůbec náš vztah k Bohu formovat a rozvíjet? Zdali by pak ještě vůbec mohlo zaznít to krásné, odhodlané a pevné rozhodnutí: „Proto se bát nebudeme?“ Ale přece právě tady je ta úžasná síla tohoto chvalozpěvu: Kdyby se dělo cokoli, bát se nebudeme. Přes veškerou nepřízeň – ať ze strany přírody či člověka, bát se nebudeme. Smíme díky Hospodinu stát se vztyčenou hlavou. A navzdory úzkosti a stísněnosti smíme zůstat nezlomení. Dietrich Bonhoeffer, který zažil snad to nejhorší lidské běsnění, vyznal, že Bůh i z toho největšího zla dovede učinit dobro. Ale dodává taky, že k tomu potřebuje nás lidi. Spoléhat se na Boha a mít v něm útočiště jde ruku v ruce s naším lidským činem a nasazením. A právě tady Bonhoeffer věří a vyznává, že v každé tísni nám Bůh chce dát právě tolik síly, kolik jí potřebujeme.

Smí to být, milí bratři a milé sestry, i naše vyznání. I my se smíme k této písni srdcem připojit. Ona mluví i k nám – lidem moderní doby, všelijak nejistým, zkoušeným, zápasícím, tápajícím. A vyznat: „Proto se bát nebudeme...“ To je i naše možnost, to smí být i naše rozhodnutí i naše vyznání.

Hospodin je mocnější nežli vše co nás trápí a co nás skličuje. Žalmista dokonce poví: Nebudeme se bát ani tehdy když by se převrátila země a základy hor kolísaly v srdci moří. Skutečně, ani tehdy? Skoro mne bratři a sestry napadá: „Ještě že se nic podobného doposud nestalo!“ Převrácená země, země naruby. Nic není na svém místě, země ztrácí krásu Božího stvoření, mění se a propadá chaosu. Stává se neobyvatelnou. Vše jakoby zmizelo pod mořem. A to moře, to není jen přírodní živel, to je místo zmaru a zahynutí. Co je proti tomu nějaká letní povodeň, lokální tornádo nebo dokonce zemětřesení! I kdyby došlo k něčemu takovému, nebudeme se bát. Protože ani to by nebylo signálem, že se svět vymkl Pánu Bohu z ruky. Nemůže nikdy nastat žádná situace, kdy by přestala trvat Boží láska k člověku. Ať si mořské pěny hučí ...Hospodin je útočiště v každé, i té nejhorší bouři. Věříme tomu? Spoléháme na to ? Není to vždy snadné a samozřejmé. Ale je to možné.

Žalm pokračuje. Ve verši pátém dochází k dramatickému obratu. Je něco, co i uprostřed té nejhroznější vřavy nebude kolísat. A sice město Boží. Jeruzalém, uprostřed něhož přebývá Bůh. Společenství Božích věrných stojí nikoli svou mocí a svou silou, ani tím jak má mohutné opevnění. Bude pevně stát jen díky tomu, že je uprostřed něho Bůh. Nemluví se zde již o zhoubných mořských vodách, ale vystřídá je poklidná a zároveň mohutná řeka, která oblažuje město. Voda už není ničivou silou, ale mění se v požehnání. Stává se podmínkou kvalitního života. A jistě rozumíme tomu, že zde nejde o zeměpis. Vždyť Jeruzalémem žádná řeka neprotéká. A často tam bývalo sucho. Kvalitní život si člověk sám nezajistí nikde na světě. Smíme zde slyšet radostnou zvěst, že všude tam, kde člověk má v Bohu svoje útočiště, tam se mu mohou i věci zlé a děsivé nakonec stát požehnáním. Tam, kde je vyprahlo a sucho, vytryskne pramínek vody...

„Pronárody hlučí, království kolísají...“ Už jsme zmínili, že protivníkem nemusí být jen síly zmaru v přírodě, ale i člověk. Tady jsou zmíněny pronárody. Izrael jak víme, býval často terčem útoků okolních národů. Jakoby i tyto národy se svou touhou ohrožovat a hubit byly podobny hrozivým mořským pěnám. Jakoby to byly součásti toho světového chaosu. Tak jako základy hor kolísají v srdci moří, tak je to i s královstvími světa. Kolísají. Jejich nestabilita ohrožuje i Boží lid. To ale není jen „kdyby“. To je v přítomném čase. Pronárody hlučí a kolísají. Nakonec to vidíme i dnes. Ale stačí, aby Bůh jen promluvil a to, co ohrožuje člověka svou ničivou silou se rozplyne jako pára. Tomuto Bohu důvěřujeme. Za ním jdeme, na něj spoléháme. Uprostřed všeho a navzdory všemu. Navzdory nestabilitě světa.

Poslední verš našeho vykládaného žalmového textu, byl dost možná refrémem té písně. V žalmu zazní dvakrát. Už nikoli jen ten vysoký dívčí hlásek, ale celé mohutné shromáždění zapělo: „Hospodin zástupů je s námi, Bůh Jákobův, hrad náš nedobytný.“ Jaká síla je v tom vyzpívaném vyznání! Jaká odhodlanost zůstat věrnými děj se co děj ! Je taková odhodlanost i mezi námi ? Kdo to slyší, rozumí, že Bůh je vlastně více nežli hrad či pevnost. Bůh je náš ochránce – ale ne tak že nás obklíčí a nedovolí jediný volný krok, abychom neupadli v tom zlém světě – ale spíše tak, že nás prostě věrně doprovází. Nepřístupuje k nám jako majitel k věcem, ale jako milující otec ke svým dětem, který usiluje o to, abychom se taky cvičili v samostatné chůzi. A přece jako ten, který nás neopouští ani v našem klopýtání i strachu leckdy i zbytečném. Tak to ostatně kdysi začal s malou skupinkou svých věrných – s bezvýznamným společenstvím kolem praotce Jákoba. Z něj učinil lid staré smlouvy, aby k němu později připojil lid smlouvy nové ve svém synu Ježíši Kristu. To, že nám poslal svého syna, je to největší ujištění o své pomoci, o své lásce. V Kristu je nám Bůh nejpevnějším útočištěm, věčnou spásou, o kterou nás nemůže připravit ani běsnění světa či lidí. Amen.

Modlitba: Hospodine, máme co dělat sami se sebou. Jsme příliš slabí na to, abychom se vždycky dovedli spolehnout jen na tebe. Víc než je třeba se děsíme věcí, které ty máš přece ve své moci. Smiluj se nad námi a naši chabou víru znova utvrď a posilni. Amen.